Linas Kvizikevičius

Žvalgomieji tyrinėjimai Veliuonos senamiestyje 1996 ir 1997 metais

1996 m. LIA vykdė žvalgomuosius tyrinėjimus Veliuonos (Jurbarko raj.) senamiestyje. Tyrimai apsiribojo paviršinės archeologinės medžiagos surinkimu iš ardomo senamiesčio kultūrinio sluoksnio apatinėje miestelio dalyje tarp Nemuno ir Jurbarko–Kauno kelio. Dar 1995 m., nustatant Veliuonos senamiesčio kultūrinio sluoksnio ribas, buvo pastebėta, kad šioje miestelio dalyje – daržuose, žemės paviršiuje – randama daug archeologinių radinių. Tuo kartu surinkta daug keramikos pavyzdžių, stalo ir virtuvės įrankių, monetų, koklių, papuošalų. Iš viso šiuose daržuose buvo surinkti 147 radiniai.

1996 m. ekspedicijos metu iš viso surinkti 109 radiniai. Tai puodyninių ir plokštinių koklių bei keramikos smulkūs fragmentai, galąstuvas, monetos. Rastos dvi segės, žiedas. Didžiausią radinių dalį sudarė monetos – jų aptikta net 67. Daugiausia būta lietuviškų Jono Kazimiero valdymo laikų šilingų, tačiau pasitaikė ir retesnių monetų, paminėtinas Žygimanto Augusto 1559 m. grašis bei Stepono Batoro 1584 m. lietuviškas šilingas.

1996 m. radinių koncentracija bei jų pobūdis leido nustatyti kelių sodybviečių vietą ir chronologiją.

1997 m. toliau buvo tiriamas ir žvalgomas senamiesčio kultūrinis sluoksnis. Viršutinėje miestelio dalyje prie seniūnijos (Vytauto, P. Cvirkos bei S. Dariaus ir S. Girėno g. aplinkoje) žvalgyta projektuojamos vandentiekio trasos vieta. Iškasta 12 1 m^2 dydžio šurfų. Tyrimų metu nustatyta, kad šioje vietoje 0,6–1,8 m storio kultūrinį sluoksnį sudaro vientisa juosvos spalvos žemė. Tyrimų metu aptikti 2 radiniai: plokštinio koklio, papuošto augaliniu ornamentu ir žaliai glazūruoto, dalis bei puodynės dugnas. Radiniai, sprendžiant iš koklio formos, būdingi XIX–XX a. pradžiai.

Apatinėje miestelio dalyje buvo tiriama sąlygiškai pavadintame trečiajame lauke, kur 1995–1996 m. žvalgomųjų tyrinėjimų metu aptikta daugiausia XVI–XVII a. radinių. Tyrimų tikslas buvo nustatyti, ar ariamame lauke,

buvusios sodybvietės vietoje, išlikę pastatų pėdsakų. Ištirtos 8 12 m² dydžio perkasos. Aptiktas visiškai suardytas iki 60 cm storio kultūrinis sluoksnis su smulkiais keramikos bei metalo radiniais, gyvulių kaulais. Pastatų liekanų sodybvietėje neaptikta. Iš viso apatinėje miestelio dalyje rasti 82 radiniai: galąstuvas, plokštinių koklių smulkūs fragmentai, peiliukas, monetos. Dauguma radinių aptikta žemės paviršiuje.

Surinkta archeologinė medžiaga leidžia geriau pažinti Veliuonos miestelio gyventojų buitį XVI–XVIII a.

Linas Kvizikevičius

Survey in the Old Town of Veliuona, 1996–1997

In 1996–1997 in the lower part of the Old Town of Veliuona (Jurbarkas district) there were collected 191 findings from the land surface, where coins from the 16th–18th centuries were a dominating find. In the researched area of 12 m² there was registered a 60 cm thick habitation zone.

Aleksiejus Luchtanas

Žvalgomieji tyrinėjimai Kernavėje, Kerniaus gatvėje Nr. 6

1996 m., tvarkant pagal restitucijos aktą grąžintą Kernavės parapijai senosios klebonijos pastatą, esantį Kernavėje, Kerniaus g. Nr. 6, buvo tiesiamas vandentiekis nuo bažnyčios iki klebonijos. VU trasos vietoje iškasė 4 šurfus, iš viso 16 m² plotą, bei stebėjo 58 m ilgio trasos kasimo darbus. Tiriama teritorija buvo į Š ir V nuo Kernavės bažnyčios. Ji priklauso KAIRM, bet iki šiol nebuvo laikoma atskiru paminklu.

Šurfe Nr. 1, kuris buvo kasamas 6 m į ŠV nuo bažnyčios šventoriaus tvoros, buvo aptiktas statant bažnyčią apardytas 50–55 cm storio kultūrinis sluoksnis. Sprendžiant iš aptiktos keramikos bei dubeninių koklių nuolaužų, seniausias kultūrinis sluoksnis šioje vietoje datuojamas XV a. antrąja puse.